

ROGER SCHÜTZ ÉS A TAIZÉI KÖZÖSSÉG

Roger Schütz 1915. május 12-én született a svájci Jura egyik kis községében, ahol édesapja protestáns lelkészként működött. Édesanyja burguñdiai származású francia protestáns papeány. Roger-ban kisfiú korától különös érzékenység élt a római katolikus templomok és liturgia iránt, amit tovább táplált az a körülmény, hogy középiskolás korában, amikor városba került, szülei egy katolikus özvegyasszony gondjaira bízta. Legnagyobb hatást azonban anyai nagyanyja gyakorolt rá. Az idős özvegy Észak-Franciaországban élt az első világháború alatt, három fia katonáskodott. A harcok, bombázások ellenére sem hagyta el otthonát, s amíg csak lehetett, menekülteket, öregeket, betegeket, szülő asszonyokat fogadott be. Amikor helyzete otthon tarthatatlanná vált a háborús események miatt, délebbre, a Dordogne-ba húzódott. Egyetlen vágy élte: Európában ne ismétlődhessek meg az, amit neki meg kellett élnie, hogy keresztények gyilkolják egymást. Tenni szeretett volna ezért a meggyőződéséért, kinyilvánítani tiltakozását. Eljárt hát a község katolikus templomába a szentmisékre, mintha sejtette volna, hogy az itt őrzött Eukarisztia forrása lehet az egységes hitnek – írta később Roger Schütz. – Élete nagy csodájának tekintette, hogy sikerült szívében összhangba hozni eredeti hitének megtartásával a katolikus vallást, s ezt övéi nem tekintették ősei hite megtagadásának. A fiatal Roger Schütz tőle tanulta meg, miként lehet a magával hozott hitben teljesen kiengesztelődni a másik felekezettel. Olyan tanulság volt ez, ami egész további életét meghatározta. „Azt hiszem – írja legújabb könyvében –, Taizében azon az úton járok, amelyet ez az idős asszony nyitott meg előttem, s anélkül, hogy őseim hitét megtagadtam volna, megtaláltam a magam önazonosságát abban, hogy szívemben harmóniába hoztam eredeti hitemet a katolikus egyházéval.”

Pályaválasztásakor apja papnak szánta, ő maga farmer vagy író szeretett volna lenni. Végül is pap lett, de farmerkodott, amikor kellett, és költő maradt mindvégig.

1940-ben, tanulmányait be sem fejezve, kerékpárra ült, s a háborútól sújtott Franciaország felé vette útját. Helyet keresett magának, egy házat, ahol terveit megvalósíthassa. Távozása előtt közölte is ezeket a terveket a Lausanne-i Keresztény Ifjúsági Szövetség vagy harminc tagjával (a szövetségnek ő volt az elnöke). Ebben a szűkebb baráti körben meg is alakították a „Cluny-i Csoportot”, s hosszú éveken át kéthavonként összejöttek. A Cluny-i Csoport tulajdonképpen imaközösség volt. Már itt kimondta: Imádkozz és dolgozz azért, hogy Ő uralkodhasson! Ugyanakkor megszerkesztette a Szabályzat első változatát is.

Franciaország ekkor már két részre szakadt, s a menekülni kényszerülők száma egyre nőtt. Roger Schütz első állomása Cluny volt – ezt a környéket elkerülte a háború. Itt megpihent az egykori apátság kertjében, s miközben Cluny történetén elmélkedett, hirdetés ötlött szemébe egy taizéi eladó házról. A község neve semmit sem mondott neki, s Clunyben érdeklődte meg, merre találja. Másnap azután tovább kerékpározott az alig tíz kilométer távolságban levő Taizébe. Csökkenő lélekszámú község volt Taizé, alig hatvan lakossal s egy 13. századból való kis román kápolnával. Egy öregasszony lett itt a kísérelője, aki rábeszélte a házvételre. Maradjon itt, olyan elhagyottak vagyunk – mondta. A szegény szavá-

ból Krisztus hangját vélte hallani s megvette a házat és berendezkedett. Az épület egy szobáját kápolnává alakította, s ebben megkezdte az azóta szünet nélkül folyó napi háromszori imádkozást.

Ekkor indult el azon az úton, amit később így fogalmazott meg: Fiatalkoromban gyakran vetődött fel bennem a kérdés: „Létezik-e a földön olyan út, mely elvezet a teljes megértéshez? Azután elérkezett a nap – tudom a dátumát, leírhatnám helyét s időpontját –, amikor határoztam. Ha létezik ilyen út, akkor kezd el te, kötelezd el magad arra, hogy mindent s mindenkit megérts. Tudtam, hogy ez az elhatározás döntő és kitart a halálíg.”

Közben egyre több menekült érkezett Taizébe, hiszen a község igen közel volt az országot kettéosztó demarkációs vonalhoz, és közel volt Svájchoz is. Farmerkednie kellett, mindenekelőtt tehenet fejni, hogy elláthassa védenőit.

Két év múltával azonban, egy feljelentés miatt, neki magának is menekülnie kellett. Az akkor már Genfben élő szüleihez ment. Ott fejezte be teológiai tanulmányait. Tézise: A monasztikus élet eszménye Szent Benedekig és vonatkozása az Evangéliumhoz. E rövid tanulmány olvastán keresi őt fel Max Thurian és Pierre Souverain, majd Daniel, s mint a Cluny-i Csoport tagjai elkezdik kialakítani későbbi monasztikus életformájukat. Maga a Cluny-i Csoport azonban egyre inkább érlelte benne azt az elhatározást, hogy soha ne létesítsen semmiféle mozgalmat, főképpen valamiféle kis egyházat.

1944 őszé meghozta Franciaországnak a felszabadulást. Roger Schütz visszatért házába, de negyedmagával. A négy „frères” (testvér) 1944 és 1948 között évről évre megújította szerzetesi fogadalmát. 1948-ban azután egy francia származású testvér is csatlakozott hozzájuk, megindítva ezzel azt a folyamatot, mely Taizét napjainkra annyira egyetemessé teszi.

Másik emlékezetes eseménye az 1948-as évnek, hogy az időközben hétre szaporodott számú kis csoport engedélyt kért Autun érsekeitől a község elhagyott kápolnájának használatára. Az engedélyt Angelo Giuseppe Roncalli, akkor franciaországi pápai nuncius, a későbbi XXIII. János pápa adta meg. 1949 húsvétján azután a testvérek már nem egy évre szóló fogadalmat tettek, hanem – az egyszerűség, a könnyörületesség és a nótlenség alapján – egész életükre elkötelezték magukat.

*

1969-ben lépett be az első római katolikus testvér a közösségbe, akit rövidesen többen követtek, köztük felszentelt papok is. De már jóval a katolikusok belépése előtt, Taizében telepedett le megfigyelőként négy ferences rendi és nyolc ortodox szerzetes. Az utóbbiak segédkeztek is, főleg az egyre nagyobb méreteket öltő vendéglátásban. Jöttek aztán testvérek más kontinensekről is, s napjainkra fel sem tűnik, hogy kínai vagy kenyai testvér viseli a fehér lenvászon albat.

Az első taizéi officium elhagyta a nyomdát. Imprimaturáját az autuni érsek adta meg. Rövidesen új imakönyvet adtak ki a megváltozott liturgiának megfelelően. A liturgia ugyanis az évtizedek folyamán többször változott. Állandó elemeit az egyház messze nyúló hagyományaiából merítik, de ritka az olyan esztendő, amikor a változó elemeket ne színeznék újabb és újabb énekek, részletek beiktatásával. A főleg latin nyelven énekelt imák – amelyeket az európai nyelvek egyikét sem ismerő más kontinensbeliek is viszonylag könnyen megtanulnak – elterjedtek szinte az egész világon. Roger testvér szerint a monasztikus liturgiát követték, majd meditatívabbá és népszerűbbé tették, hogy minden nemzedéknek egyformán szóljon, könnyen felfogható és univerzális legyen.

A testvérek száma jelenleg hetven körül van. A sokféle tennivaló elvégzésére kialakult körülöttük – mint külső gyűrű – egy fiatal lányokból és fiukból álló önkéntes csoport. Ezek általában hároméves, nem díjazott szolgálatot végeznek itt. Mellettük találjuk világszerte azokat az elkötelezett fiatalokat, akik előkészítik az utazásokat, s terjesztik a maguk környezetében, amit Taizében tanultak. Nagy segítséget jelent, hogy még Bea kardinális odairányította a belga Szent András-rend nővéreinek egy csoportját. Ezeknek a nővéreknek az alig három kilométer távolságban levő Ameugnyben van rendházuk, onnan járnak át naponta, s végzik elsősorban a vendéglátás néha óriási feladatát. (Előfordul, hogy negyvenezer személyt kell több napon át is ellátniuk.)

*

„Vajon meggyökereztünk-e Burgundia földjén? – teszi fel a kérdést Roger Schütz. – Néha úgy tűnik, hogy száműzetésben vagyunk itt.” Más alkalommal azt írja: „Nem szeretnénk tudni, hogy hol halunk meg.” Vagyis készen vannak arra, hogy bármikor felkerekedjenek és másutt keressenek szállást.

Taizé tulajdonképpen munkahely, ahol a közösség él nagyon egyszerűen. Szinte minden az ideiglenességről beszél. Ügyvitel tulajdonképpen nincs! Amikor a zarándok vagy látogató (mert természetesen ilyen is sok van) feljut a domb közepéig a vasúti vagy a busz megállójától, megpillant egy kopottas táblát jobbfelől: Communauté (Közösség). A nagy udvaron át bejut a „sárga házba”, ahol egyetlen szerény asztal mellett ül egy testvér a telefonnál. Az érdeklődő hozzáfordulhat, s ő azonnal intézkedik. Ez minden! Pedig naponta több ezer vendéget, főleg fiatal fogadnak. (Az utóbbi másfél évben éppen a túl sok látogatóra tekintettel kívánják az előzetes jelentkezést.) Sátorokban, barakkokban helyezik el a fiatalokat; szállodát, motelt vagy más kényelmesebb szállást még a szomszéd közösségekben sem látna szívesen Roger testvér. A rend épületeit deszkapalánk és kőkerítés rejtje el a tekintetek elől. Ezeken kívül áll a nagy Megbékélés Temploma. Amikor ugyanis 1962-ben a sok hívő már nem fért be a kis kápolnába, a német Sühnezeichen-Akció vállalta el egy nagyméretű templom építését a testvérek tervei alapján. Persze sokszor ez is kicsinynek bizonyul, és ki kell ütni első falát, hogy sátorlapokkal növelhessék a férőhelyet.

*

Eddig csak a keretekről szóltam, mert Roger testvér ugyancsak rossznéven venné, ha sugárzó, karizmatikus lényéről írnék. Páratlan arcmemóriájáról, mely évek múltával is felismeri a sok tíz- és százezer arc után is azt, akivel már találkozott, s emlékezik arra is, mit beszéltek. Ha arról a készségéről írnék, mely töredékes szavak mögött, pillanatok alatt meglátja az egész embert, s tudja, miféle gondot hordoz nemzetéért, egyházáért, kisebb közösségéért vagy éppen önmagáért. Ha arról írnék, mennyire megéri szó, kérés nélkül is az előtte álló szükségét, azt, hogy feloldozásra, vigasztalásra vár-e, vagy csak jelezni kívánja, hogy újból eljött a forráshoz. Nagy beleérzéssel foglalkozik az egyének gondjaival is, de nem ez áll nála első helyen. Az ő szíve az egész világ valamennyi népéért lüktet, s ezt kell megtanulni elsőül annak, aki a „dombra” megy: az egyetemességet. Ki kell tágitania szívét egyre jobban, amennyire csak lehetséges, hogy képes legyen befogadni minden nyomorúságot és minden örömet. El kell köteleznie magát feltétlen bizalommal az Úrnak. Készen kell lennie minden jócselekedetre, amit a pillanat elébe hoz. Meg kell osztania lelki-szellemi és anyagi javait. Egyszerűnek

és szegénynek kell lennie. A példa minderre ott áll szemeink előtt: a taizéi közösség. Áll? Nem! Szünet nélkül változik, halad, újul.

De nem folytatom a lehetetlen kísérletezést. Nálam sokkal érdemesebb szerzők is hasztalan próbálták megragadni Roger testvér személyének varázsát vagy a közösség atmoszféráját. Inkább leírni próbálom Taizé jelenlétét Taizében és a világban. (Ezt is gyarlóságom teljes tudatával teszem, amit az írói készség hiánya mellett csak fokoz az időbeli távlat hiánya.)

Amint a zárándok felér a dombra, megfogja a csend, s az, hogy akikkel találkozunk – akár fiatalok, akár idősek –, valamennyien pontosan olyan várakozással, kereséssel mentek oda, mint ő. Mindenki ugyanarról beszél és gondolkodik.

A taizéi élet középpontjában a napi háromszori officium áll. A templom sötétes, közepében hosszú téglalapot a testvérek helye tölt be. Minden jelenlevő – hívó és hitetlen egyaránt – részese lehet imáinknak. A téglalap elején van egy hosszabb zsámoly. Roger testvér számára, mellette, körülötte számos gyerek térdepel. A többieknek egészen alacsony, kisméretű vagy magasabb, hokedliszerű zsámolyok vannak. A templom földjét vastag posztó borítja, a hívek java a földre borul, bár számukra is vannak zsámolyok, sőt széksorok is. Sok fiatal a templom bejáratánál leveti cipőjét. Ugyancsak a bejárat mellett kisebb boxfélékben vannak az ima- és énekeskönyvek.

A szentírási olvasmányokat négy-öt, esetleg több nyelven is felolvassák. Ha nagyobb csoport érkezik, pl. svédok, olaszok, az ő nyelvükön is felolvassák a szentírási olvasmányt. Szentbeszéd nincs, nem is lehetne a sokféle nyelvre lefordítva újból és újból ismételni. A vasárnap déli officium végén szokott Roger testvér kötetlen formában szólni, többnyire egyes esetek példáján. A szentbeszédet az együtt énekelt imádságok pótolják, helyettesítik. Ezek az énekek és imák, a testvérek imája meg hosszú-hosszú csendje teszi valóban a lelki elmélyülés helyévé Taizét. A francia hazát helyi zsoltárok és dicséretetek éneklése jelzi. Reggel osztják az Eukarisztiát egy és két szín alatt, külön csoportokban.

A péntek esti officiumot néhány év óta a kereszt imádása teszi még megragadóbbá. A környék lakosságát autóbuszok hozzák el erre az alkalomra. Az officium végén mintegy negyven centiméter magasan a földre fektetik a kereszt ikont, a résztvevők kis csoportokban – ahányan éppen köré férnek – homlokukat a fára hajtják, hogy mintegy letegyék rá terhüket. Közben szünet nélkül szól az énekelt imák sora, bele a késő éjszakába. Mindez végeláthatatlannak tűnik s mintha közelítené az örökkévalóság teljességét.

Szombaton és minden ünnep vigiliáján késő este nagy égő gyertyákkal vonulnak be a testvérek a templomba, s a hívők a maguk keskeny hosszú gyertyáját az övéikről gyújthatják meg. Az egész templomban számtalan gyertya fénye hirdeti a feltámadást.

Van hívő, akinek a napi három-, illetve négyszeri officium egy héten át elég ahhoz, hogy lelkiileg feltöltődjék. De lehet kérni egyéni lelki gondozást, vagy részt lehet venni csoportos lelkigyakorlaton is. Ismét vannak, akik csupán a „csendes oldalon” kívánják tölteni idejüket szótlán meditációval.

Hosszú éveken át Roger testvér mindenkit fogadott, aki csak beszélni szeretett volna vele. Amíg a kápolnát használták, az ablak alatt a kispadon, a nagytemplomban pedig az orgona alatt. Ezek a hajnalig is elhúzódó csodálatos beszélgetések – miközben az énekszó soha nem hallgatott el – ugyancsak kimerítették őt, s orvosa határozott kívánságára be is szüntette vagy erősen redukálta őket. Helyettük szobája csendjében imákat ír. Ezeket a testvérek közreadják.

Hogyan érintkezik a világgal Taizé az élőlőzön kívül? Különböző kiadványai jelennek meg, sajtója, a Les Presses de Taizé révén. (A Les Presses de Taizé nem egyedüli kiadójuk, aminthogy ők sem csupán a saját kiadványaikat értékesítik.) A könyvek mellett egy-egy nagy találkozóról hanglemezek, magnetofonszalagok is kaphatók, amíg el nem fogynak. Taizé szellemét sugározzák a Daniel testvér által vezetett kerámiai műhely különleges cserépedényei, továbbá a két másik művészi műhelyben készült különböző méretű képek, égetett zománcok, könyvjelzők, borítók s számos más művészi kivitelű ajándéktárgy.

Mindennél fontosabbak azonban a levelek. A Lettre de Taizé nyolc vagy talán már több nyelven jelenik meg: korábban havonta, utóbb – a nagy távolságok és a nehézkes postai járatok miatt – kéthavonta. Ez a levél nagyszerű és fürgé tudósítás minden fontosabb eseményről: a találkozókról, a zarándoklatokról, a részvétel módjairól, továbbá számos fiatal megnyilatkozásáról, tapasztalatáról. A levélnek fontos alkotóeleme a napi igeolvasmány, melynek révén sok tízezren meditélnak ugyanarról az igéről ugyanabban az időpontban. Nem hiányzik a levélből Roger testvér egy-egy rövid imája sem. Hiszen a taizéi élet középpontjában, bárhol legyenek is, mindig az ima áll. Erre épül a közösség minden tette. Taizének ugyanis nincsen saját teológiája. Egyszerűen összekötni szeretnék a szétszabdalt egyházakat.

Taizét a mozgalmasság jellemzi. Tudomást venni a világ dolgairól, s ahol lehet, ott segíteni. De nem akárhogyan! Ők elsősorban a krisztusi közösséget kívánják megvalósítani egymás közt. Ebben tükröződik Krisztus teste, az egyház, és ők kovász kívánnak lenni az emberiség nagy családjában. Hogyan is csodálkozhatna ez a közösség, ha hivatása teljesítése közben szenvednie kell? Ha a közösség nem gyökerezne olyan mélyen Krisztus testében, az egyházban, beérhetné akár önmagával is. De Krisztus élete példáján adta meg kérdéseikre a feleletet, s ennek a feleletnek neve: szentség. Aki ezt az utat járja, mint Isten szegénye, kitágult szívet kap a keresésre. Kovásza lesz a megbékélésnek, ami nélkül napjainkban nem várhatunk sokat a keresztények ébredésétől. „Isten élő Lelke elsősorban közös imáinkon át jut el hozzánk. Ha Istent azért kellene szeretnünk, mert félünk valamiféle büntetéstől, az nem volna szeretet. Isten nem gyötri a lelkiismeretet. Az Ő kétségtelen jele a szeretet, s az Ő szeretete, mint minden szeretet, bizalom és bocsánat. De nem lehet Istent szeretni anélkül, hogy az embereket is ne szeretnénk.” A közösség is ebben a kettős szeretetben találja meg egyensúlyát.

Amikor Roger testvér a Szabályzatot írta – mely legújabb kiadásában más írásokkal együtt A források nevet kapta –, telve volt aggodalommal, hogy hogyan hagyhatja meg minden testvérnek a szabadságát a kiegyensúlyozott élethez a közösségen belül. Semmiképpen sem szeretett volna akadályt gördíteni az egyéni fejlődés elé. Az ember önmagát tulajdonképpen Istenben, az Ő különös adományaiban valósíthatja meg. Ezért kell a fiatalokat is önmaguk megvalósítására ösztönözni.

Európa még nem ismerte fel a demográfiai robbanástól olyan súlyos helyzetbe került Latin-Amerika problémáit, amikor Roger testvér az övével már ott munkálkodott. A brazil és a chilei püspökök kívánságára megindította az „opération espérance” nevű gyűjtést a nagytemplomban, amely hat esztendeig tartott.

Braziliában rendháza van a taizéieknek, mely a legszegényebbek között működik, állandó jelleggel. A testvérek maguk is nagy szegénységben élnek itt. Roger testvér itt együtt akart élni Temuco város szegényeivel. A városszéli slumban

(nyomortelepen) egy deszkabódét tudtak csupán bérelni neki, ahol sokadmagával kellett meghúzódnia. (Természetesen itt is, mint mindenütt másutt, felkínáltak neki „méltó” szállást.)

A testvérek kisebb-nagyobb csoportokban, ún. fraternitásokban hónapokig, esetleg évekig is távol vannak Franciaországtól, mindig ott, ahol legnagyobb a nyomorúság. Chicago fekete negyedeiben csakúgy, mint Calcuttában Teréz anya nővéreinek, a haldoklók között. (Magá Roger testvér is több hónapot töltött itt mint ápoló.) Szinte állandó a jelenlétük Bangladesben, a muzulmánok között. Voltak testvérek az Elefántcsontparton és másutt is Afrikában, Hongkongban, Coventryben, Marseille-ben, Lyonban, Kölnben. Állandó tartózkodási helyük van New Yorkban. Ez olyan rosszhírű negyedben fekszik, hogy este nem mer senki hozzájuk menni, s lévén a legfelső emeleten, az eső bizony nemegyszer áztatja szegényes szobájukat.

„Miért jövünk mindig, hogy a leghagyatottabbakkal oszthassuk meg az életet? – írta Roger testvér. – Nem természetes hajlandóságból, nem is kíváncsiságból, hanem azért, hogy velük együtt élhessük meg a legkitaszítottabbak létét. Veszedelemes dolog ugyanis szolidaritást vállalni velük és nem mozdulni. Mi azért vagyunk velük, hogy Krisztust követhessük és velük együtt élhessük az Evangéliumot.” – Egyszer szóban hozzátette, hogy a legszegényebbek nyelvét szeretné megtanulni, azt a legegyszerűbbet, amit mindenki megért, hogy imáit is ilyen egyszerűen és a leginkább kitaszítottaknak is közérthetően mondhassa.

Ezeknek az utazásoknak az eredménye egy-egy levél is Isten népéhez. Az első levelet Roger testvér az Ifjúsági Zsinathoz intézte Taizében. A következőt a calcuttai tartózkodás alatt Teréz anyával együtt szerkesztette, s a párizsi nagy találkozóon olvasták fel. A Katakombákból szóló levél az egyházakhoz tulajdonképpen már Beirutban íródott. Követte ezt a Haiti levél, majd a Sivatagi levél Afrikából. Valamennyi felrázni kíván közömbösségünkben s arra indítani, hogy segítsünk az emberi nyomorúságon.

A leveleket általában a nagy találkozók, zárándoklatok olvasásáig fel. Itt énekelik először az újonnan szerzett kánonokat s litániákat is. E zárándoklatok számát fel sem tudnám sorolni. Bámulatra méltó, mi mindenre voltak a taizéiek képesek, hány ezer és tízezer fiatal és nem fiatal ráztak fel és tettek eszmélővé.

Roger testvér utazásai között sok a derűs színfolt is. Az egyik ilyen utazás az annyira kedvelt Olaszország egyik kisvárosába, Bariba vezetett. Itt tizenöt testvér beállt utcaseprőnek. Szállásukon a napi háromszori imádkozás rendszeresen folytatódott, ahol egyszer megjelent az érintett utcaseprők főnöke is, a sok fiatal mellett. Meg voltak elégedve a testvérekkel, mert a munka alól felmentették őket, a díjazást viszont nem fogadták el, az tehát az utcaseprőké maradt. A hét leteltével Roger testvér és társai vonatra szálltak. Kikísérte őket egy csomó fiatal s nyomukban megpillantottak néhány utcaseprőt is. Amint a vonat mozgásba lendült, ez utóbbiak kezdték el énekelni: Ubi caritas et amor, ubi caritas, Deus ibi est.

*

A hatvanas évek végétől egyre több fiatal keresi fel Taizét. A világ minden tájáról jönnek azzal az égető kérdéssel: Mit akar velük az Úr? Mit vár tőlük? Hogyan lehet Istent megérteni? Mi az Isten szándéka velük? Roger testvér így ír róluk: „Mi meghallgatjuk őket és vendégül is látjuk, de nincsenek receptjeink számukra. Amikor egy fiatal mexikói jött ide, hogy az ifjúság lelki gondozásával bízták meg, tanulni jött ide – azt kellett mondanunk, hogy mi nem tudjuk

megtanítani arra, amit kér, nekünk nem ez a feladatunk. De ha azért jött, jöttek, mert szomjasak az élő Istenre, módot adunk rá, hogy összeszedjék magukat, s lelkük nagy belső csöndjében kereshessék Krisztus követésének útját. Ha Krisztust testében, az anyaszentegyházban nem hagyták volna annyian cserben, biztosan nem fordítanánk annyi időt a fiatalokra, sem itt a dombon, sem másutt a világon. Sokszor kérdezzük a testvérekkel: Miért jön ez a sok fiatal hozzánk? Egyikünk se nagyon tudja, mit válaszoljon. Isten ad majd választ nekünk az örökkévalóságban, amikor színről-színre láthatjuk őt. Számos országban vannak már fiatalok – jórészt Taizé neveltjei –, akik mint az Evangélium fároszai állnak az óceán közepén. A szünet nélküli ima képessé teszi őket arra, hogy magukba öleljék szinte az egész világot. Ők azok a fények, amik bevilágítják az éjszakát. A közös ima nélkül azonban találkozásaink éppen olyanok lennének, mint bármilyen ifjúsági találkozó, bárhol a világon.”

*

XXIII. János nagy megértéssel és szeretettel volt az ökumenikus rend, kiváltképpen Roger testvér személye iránt. Bea kardinális által meg is hívatta őt és Max Thuriant a II. Vatikáni zsinatra. Ebben az időben Taizében egymást követték az ökumenikus találkozások; egyszer harminc katolikus és hatvan protestáns püspök volt jelen. A zsinat idejére a két meghívottn kívül több testvér is Rómába ment, hogy lehetővé tegyék házukban a találkozásokat más egyházak vezetőivel. Különösen a latin-amerikai püspökök lettek gyakori vendégek, volt, aki minden zsinati beszédét előbb itt mondta el.

XXIII. János késznek mutatkozott arra, hogy nagyon messze menjen az egység dolgában. „De a nem katolikusoktól – írja Roger testvér – legfeljebb néhány kedves szót kapott válaszul. Akkor értettem meg, hogy prófétát utasítottak vissza, s ezzel az ökumenizmus órája is elmaradt, ... ettől kezdve az ügy párhuzamosan futó vágányokra terelődött.”

„Néhány évvel ezelőtt – írja másutt Roger testvér – akadt három férfi, kiket a kiengesztelődésnek ugyanaz a vágya vezetett. Úgy látszott, tehetnének is valamit, de nem hallgattak rájuk sem. VI. Pál pápát sok tekintetben elutasították. Athén nagorasz pátriárkát is megakadályozták kezdeményezéseiben. És Eugène Carson Blake, az Egyházak Ökumenikus Világtanácsának elnöke is égett a vágytól, hogy eredményes lépéseket tehessen a kiengesztelődés útján. Utóbbi, mielőtt elfogalta volna magas tisztét Genfben, Taizébe látogatott... De a három személy együtt sem volt képes valamit is megvalósítani terveiből az egyházak közeledését illetően.”

II. János Pál pápa megválasztása előtt valaki megkérdezte Roger testvért, milyen pápát szeretne Taizé. A felelet készen állt: Taizé olyan pápát szeretne, aki univerzális volna; amilyen volt XXIII. János, aki előtte ment az egész nyájnak. Vajon nem minden megkereszteltnek pásztora ő, a nem katolikusoknak is? Nem olyan ökumenikus pasztorációt kellene megvalósítania, mely nemcsak a megkereszteltnek egy részét vigyázza? Taizé kívánsága az volna, ha a pápa nem lenne foglya sem régi, sem újabb meghasonlásoknak. Ha azt keresné, hogy atyja lehesen mindenkinek s minden megkeresztelt felismerné arcán Isten visszfényét.

A kiengesztelődés útján így indít el Roger testvér: „Menj, indulj, rakd szépen lábaidat egymás elé. Haladj! A kételkedésből a hitre. Ne törődj a szembejövő veszedelmekkel. Gyújts tüzet, ha mindjárt avval a tövissel is, amely felsebzett.”